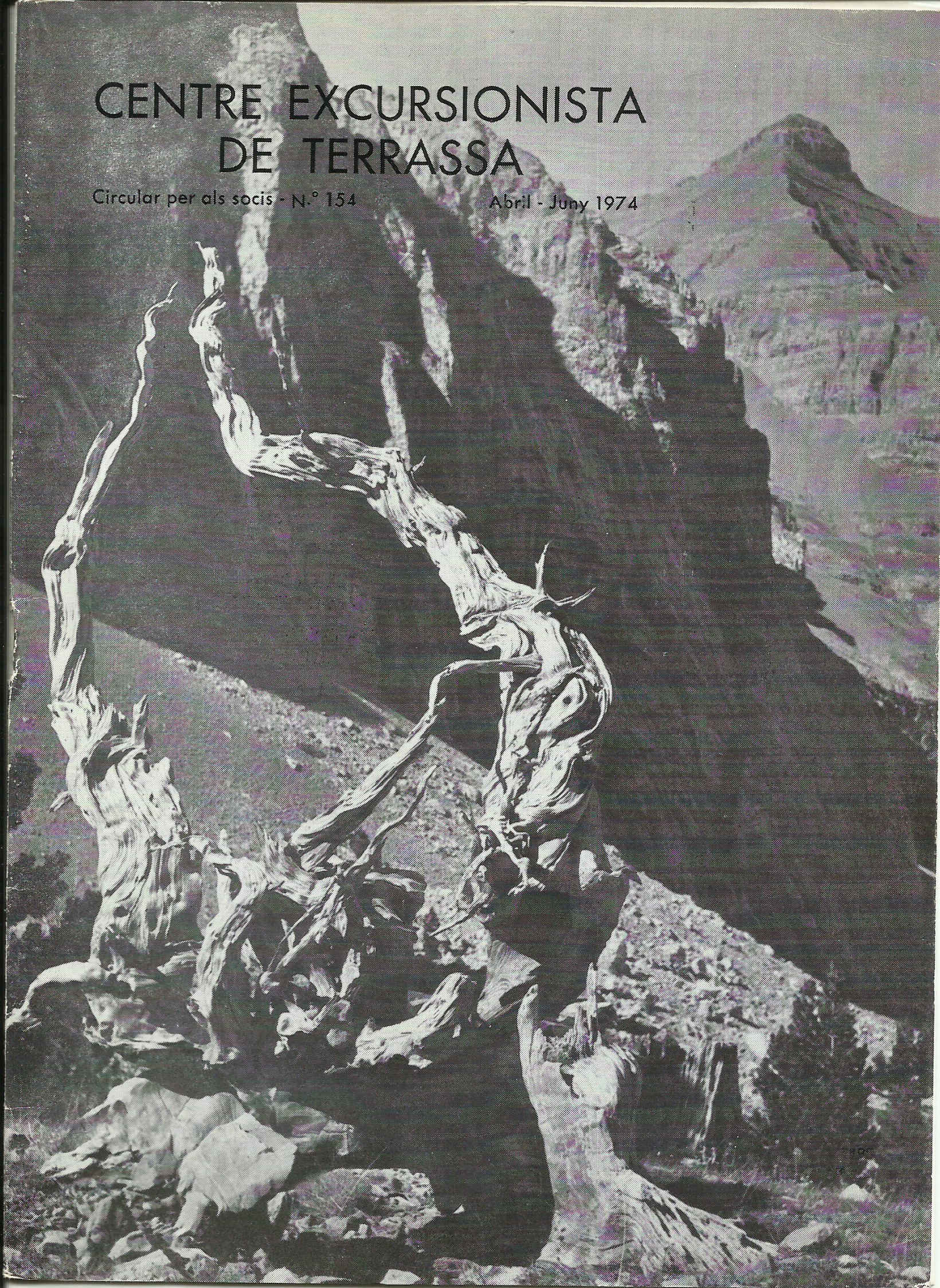

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Circular per als socis - N.º 154

Abril - Juny 1974

Sumari:

DESPRÉS DE LA TEMPESTA...

ELS PIRINEUS SOLITARIS (i III), per Jaume Fabrés i Amorós.

JUSTIFICACIÓ DEL 60.è ANIVERSARI DE LA SECCIÓ DE CIÈNCIES NATURALS, per Jordi Cadevall i Vigués.

A LES FONTS DE TERRASSA, HAN BATEJAT NOUS CARRERS, per Francesc Palet i Setó.

BIBLIOTECA: Relació de llibres entrats. Comentaris.

AVENC DEL SOT DE LA BÓTA, per Josep Anton Ribas i Cervera.

CRÒNICA: Actes i conferències.

XLIII DIADA DE GERMANOR.

XIII MARXA EXCURSIONISTA DE REGULARITAT "TROFEU MANUEL CLOSA".

XXXVIII MARXA EXCURSIONISTA DE REGULARITAT DE CATALUNYA.

SECCIÓ D'ALTA MUNTANYA (S.A.M.): Festa de Sant Bernat de Menthon.

UNA VIA NOVA EN UN CAMÍ VELL, per Equip de la S.A.M.

SECCIÓ D'INVESTIGACIONS SUBTERRÀNIES (S.I.S.): Assemblea General. Activitats de Setmana Santa.

EXCURSIONS REALITZADES.

GRAVATS (interior): El recòndit llac del Cotiella —o Ibón de Plan— guarda un silenci de segles la major part de l'any. Clixé, Jaume Fabrés i Amorós. - Gràfic de l'Avenc del Sot de la Bóta. Topografia, J. Ribas i M. Ariza. Dibuix, J. Ribas.

PORTADA:

EN EL MÓN TORTURAT I ENIGMÀTIC DEL COTIELLA, LA "PEÑA DE LAS ONCE" ÉS COM UNA TORRE BABILÒNICA SORGINT DEL CIRC DEL LLAC DE PLAN

CLIXÉ: JAUME FABRÉS I AMORÓS

Adherit a la
F. C. M.
i
F. C. E.

Circular per als socis n.º 154

ABRIL - JUNY 1974

CENTRE EXCURSIONISTA DE TERRASSA

Després de la tempesta...

Utilitzem aquesta expressió, que creiem escau a la nostra vocació d'excursionistes i muntanyencs, ja que tots hem experimentat aquesta angoixa que un dia ens ha sorprès en l'ascensió d'un cim, en el trescar d'un llarg itinerari. Però, als nerviosismes i angoixes de l'atac dels elements, succeeix la calma i la beatitud del cel blau, el sol sorgint triomfant de les negres nuvolades...

Així esperem que serà pel nostre "Centre" després d'alguns tristos, i lamentables moviments que ens han esquinçat per un cert temps l'aire de pau i germanor que sempre ha imperat entre nosaltres.

La Junta Directiva, malgrat algunes incitacions provinents dels rengles de la Secció d'Alta Muntanya, s'havia imposat no baixar del nivell que, el lamentable espectacle de la darrera assemblea d'aquesta Secció, quasi obligava. La Junta en tot moment ha estat decidida a no utilitzar cap sistema que, encara que reglamentari,

pogués torbar la pau dels esperits, per la seva duresa. I per això ha preferit aguantar el xàfec sense refugiar-se a penes.

El resultat d'haver callat ha donat motiu a alguns casos d'incomprensió o de contradicció, que de veres lamentem. Esperem que —tal com el fum sempre respira— la veritat i el bon sentit s'obrirà camí i triomfaran. Pensar el contrari seria una manca de fe i d'esperança.

Assenyalarem però, per exemple de tots, aquest estol molt nombros, de joves entusiastes, treballadors, abnegats, de bona fe, tal com sempre els hem tingut a casa nostra, que en les hores difícils, prenen amorosament els relleus de l'organització de la Secció de Muntanya, donant un altíssim exemple de generosa col·laboració per a continuar les tasques interrompudes i facilitar a la majoria de joves, les oportunitats a que al ser soci, els dóna dret; i això fet sense sensacionalismes, ni publicitat, sense aspirar a cap citació honorífica, tal com els autèntics muntanyencs actuen.

L'entitat es sent joiosa d'aquest estol de minyons, que instintivament han comprès quin era el camí d'ahir i de sempre. Aquests són els que estan lògicament destinats a dirigir en el futur la nostra casa.

No assenyalarem pas els que, en un moment, emportats per la joventut i l'ambició d'empreses i horitzons nous, ens han sotraguejat seriosament, no sols la germanor de l'entitat, sinó la convivència entre amics de sempre. No; el més discret silenci i l'abraçada fraternal els rebran a tots si decideixen, com esperem, rectificar radicalismes.

ELS PIRINEUS SOLITARIS

(i III)

COTIELLA. Més cap a l'est dels "canyons", la zona solitària menys visitada, comprèn tota la contrada ponentina del Posets. El Cercle de Barrosa, al sud de la Múnia, és una meravella més aviat crepuscular. Un amfiteatre gairebé perfecte com un circ romà, uns bosquets d'avets negríssims ben distribuïts, i la vista de les altes neus solitàries de la Múnia.

Les Puntetes Fulca i Suelsa, són dos pitons de 3.000 metres que mereixen més atenció dels nostres pirineïstes. I què direm de les valls desertes que hi han al nord de Gistaín? Les Granges de Viadós són un reducte de pau i tranquil·litat al peu de les immenses muralles esquistes del Posets. Aquest vessant del Posets és un camp a la imaginació dels que els agrada combinar curses diferents, amb la intervenció d'escalades moderades. I els pics d'Eristé, més al sud del Posets? Un altre grup granític de més de 3.000 metres que jeu en l'oblit, com el seu meravellós Llac Millar!

Finalment, heus ací aquest Cotiella que fou cantat pels estrangers, que veien en ell com un símbol de l'orgull i del caràcter paradoxal dels espanyols. Aquesta muntanya fou buscada, estimada i cantada pel Comte Russell i per Schrader d'una manera lírica quasi exaltada. Diu el cartògraf: "Cal veure'l cap al tard, quan el sol baixa, il·luminant-se d'una llum d'or que fascina. Més el sol baixa, més s'illumina el Cotiella, fins al moment que és un apilament d'or vell, tallat d'ombres blaves d'una dolcesa exquisida".

Potser degut a aquestes lectures, jo m'havia també obsessionat una mica. Però he de confessar que jo no l'havia localitzat fins fa poc temps. Des dels cims de la frontera, sovint les condicions de llum del migdia, que és l'hora que s'acostuma a estar als pics, l'esborren i el confonen amb les serres que té més enrera. Però des del Salvaguàrdia, a l'hora de la posta, se'm féu tan palpable que fou una temptació.

Deixeu-me afegir aquí un fragment de Schrader, fet amb un to semblant a l'anterior, que li valgué al seu país la fama que s'havia declarat a una muntanya, a l'estil del *José de la "Carmen"*: "El panorama és una decoració meravellosa, però jo demanaria als decoradors que vinguin al Cotiella. Ja no és un tros de la terra. Estem al cel, tot llum, transparència i esclat. Volia pintar i dibuixar, però em semblava que anava a cometre una profanació", etcètera. I cal pensar que aquest home que parlava així coneixia tots els Pirineus i havia fet diversos viatges als Alps!

El Comte Russell hi va pujar per l'est i va baixar per l'oest. Schrader ho va fer al revés. Però cap dels dos va pujar-hi per Plan. O sigui, que no veieren el llac que hi ha al nord del massís; uns anys després de la seva ascensió, el Comte Russell, des de la Punta Suelsa va veure brillar al sol aquest estany, i va quedar meravellat uns instants, car no sospitava que en aquell massís calcarí pogués existir-ne un, a semblant altitud. Sembla que es féu el propòsit de tornar-hi, però fou ja massa tard. El Cotiella ja no rebé més la seva visita.

El Cotiella passa per un dels observatoris més grandiosos dels Pirineus, per la seva altura (2.910 m.) i per la distància de la carena principal; 300 quilòmetres de pics s'estenen com un ventall enorme al nord. És un pic voltat de Sahares, grisos, vermellorsos. De boscos d'avets, que en algunes valls arriben als 2.000 metres. Fortalesa de prop de 40 Qm. de perímetre contenint varies valls en forma de cercles, on la neu és l'únic recurs per a no morir de sed.

Aquesta gran muntanya bé val una visita. Una exploració detinguda podria donar encara alguna sorpresa, car en la banda nord o de Ribereta, abunden, com en la zona del Massís del Mont Perdut on fou descoberta la Gruta Casteret, aquestes regions calcàries plenes de pous i forats, i avencs i esquerdes que els geòlegs en diuen de "lapiaz". Pels escaladors hi han belles parets i fisures on es pot un home trencar el coll si en té ganes, i pels botànics, la més variada flora alpina, on l'"edelweiss" es prodiga com en pocs o cap

més indret dels Pirineus, contrastant amb l'aspecte volcànic i eixarreït d'alguns dels seus cercles.

Si hi ha una conclusió a fer, aquesta potser podria semblar amarga, si ens posàvem a enumerar la nostra presència als Pirineus, si és que volguéssim ésser històrics. Sabem que hem estat precedits, no amb coneixement de causa, sinó àdhuc abans que el primer president excursionista del nostre país prengués possessió del seu càrrec. Efectivament, l'any 1876 ja bona part dels Pirineus, d'aquests Pirineus que avui hem estudiat, ja estaven explorats en francès pels homes que hem vist en el transcurs d'aquest assaig. Però jo crec que aquests noms no ens ofenen sinó que en certa manera ens honoren, ja que ací no es tracta de cap pugilat internacional, sinó d'una idea noble compartida a ambdues vessants. Aquells homes mereixen ademés ésser admirats perquè arribaren a la muntanya essent-ne ells mateixos estranys i sentint també la crida dels Pirineus, talment Ulisses en el "mare nostrum", i que no podent resistir la temptació d'aquell cant, es quedaren en els braços d'aquelles muntanyes fins que la mort els ens va separar.

Nosaltres si cometérem un pecat, fou d'arribar cinquanta anys més tard als Pirineus, però no en som pas responsables.

Des del moment que els clubs s'obriren a l'Excursionisme català, uns noms il·lustres s'hi acolliren: Arabía i Solanes, Cèsar A. Torras, Jacint Verdager, mossèn Jaume Oliveras, Juli Soler Santaló, etc., ja l'honor del nostre país estava salvaguardat; els Pirineus començaren a ésser internacionals i la nostra presència fou saludada pels muntanyencs de l'altra banda de frontera. La darrera etapa del Pirineisme ha demostrat que els Pirineus no estaven esgotats. Mentre la tasca ha prosseguit a casa nostra, els veïns també han treballat per a arrencar els darrers secrets a la muntanya.

No ens enganyem. L'esperit de competició no està pas absolutament exclòs del Pirineisme. Que hi hagi qui pensi en poeta als Piri-

neus; qui cerqui la pau espiritual que li manca a la ciutat; qui la curiositat científica a descobrir. Però per patriotisme i per amor propi, hem de procurar que tots els pams del nostre terreny siguin, en endavant, estudiats en la nostra llengua. Aquests Pirineus solitaris, i perdoneu-me la inexactitud del mot, podrien donar-nos alguna idea a seguir, espero. I no diguem que és a causa del nostre amor a la solitud dels Pirineus el que ens priva de profanar-los obrint-los al turisme, com algú ha dit, perquè la vida moderna, amb les seves naturals exigències ens els profanarà igualment. Hem pogut fer altra cosa que eixugar-nos una llàgrima, els que hem vist reventada pel progrés industrial, la idíllica bellesa del nostre Sant Maurici, del Bosc del Gresclet o del Cercle del Peguera?

No, els Pirineus no estan esgotats. Encara el Pirineisme pot prendre tantes formes! Tenim bons caminadors, homes joves i forts en escalada, sabem fer campaments, tenim apassionats de les ciències, botànics i geòlegs. Hi han encara zones extenses que esperen ésser fotografiades, descrites, estudiades. I si algun dia l'allau vulgaritzadora arribés a aquells llacs potser hi hauria encara una pedra per a perpetuar el nostre esforç i deixar constància de la glòria dels orígens del Pirineisme.

I en l'ordre individual, si com ha dit Samivel, la muntanya com a virtut humana reporta la clau d'un autèntic existencialisme, secret d'una joia interior que ens acompanyarà fins a la mort, amb doble motiu ens sentirem participants d'una alta felicitat, perquè haurem entrat, amb el retorn a la natura, en la comunió de totes les coses.

Jo crec que és un motiu d'esperança immensa el saber que el nostre camí dels Pirineus marxa de dret vers el nord, en direcció a l'estrella polar, i que la solitud buscada perdurarà encara, molt temps, ja que en aquestes regions que són un paradís, es pot aplicar la màxima evangèlica que es refereix al Paradís dels sants, on si molts són els cridats, ben pocs són els elegits.

Jaume FABRÉS i AMORÓS

Justificació del 60.e aniversari de la Secció de Ciències Naturals

En publicar en el present butlletí un recull de treballs fets per membres de la Secció de Ciències Naturals del nostre Centre, creiem que n'hem de donar una justificació. El Centre aquest any celebra una important efemèrides: el 60è aniversari de la fundació de la Secció de Ciències Naturals. Pot ser que en llegir aquestes ratilles, o altres sobre aquest tema, els lectors quedin estranyats, ja que aquesta nova sens dubte sorprendrà a molts. Doncs bé, per començar hem d'afirmar que fa 60 anys que en el Centre es fundava una secció dedicada a l'estudi científic de la natura. La vida d'aquesta Secció ha tingut moments molt brillants i altres molt dolents, però si bé ha passat èpoques amb flors i altres sense, l'arbre de la Ciència en aquest Centre s'ha mantingut sempre viu, encara que a vegades ha quedat abaltit i sense vida aparent.

Endintrem-nos, amable lector, en la història d'esdeveniments i de la vida del Centre per veure si són certes aquestes afirmacions que hem fet.

Traslladem-nos als últims anys del passat segle: trobem en plena efervescència un moviment artístic i cultural d'enaltiment de Catalunya intitulat "La Renaixença". Nosaltres parlarem tan sols, d'un aspecte: el moviment científic-excursionista. Aquest caire, si bé molt canviat d'idees, de gent i de forma, encara continua, mentre que molts altres de la Renaixença ja han passat. El primer fruit en fou l'Associació Catalanista d'Excursions Científiques, que es fundà a Barcelona el 26 de setembre de 1876. Més endavant, en l'any 1878, es fundava una altra entitat d'aquest estil: l'Associació d'Excursions Catalanes, entitats que es fusionaren el 7 d'abril de 1891, formant el Centre Excursionista de Catalunya, que nosaltres coneixem com entitat degana de l'excursionisme català i espanyol.

Més aprop, a la veïna ciutat de Sabadell, es fundava l'actualment desaparegut Centre Excursionista del Vallès l'any 1908, i dos anys més tard, el 18 de setembre de 1910, el nostre Centre Excursionista de Terrassa.

Abans de seguir endavant mirem què era l'excursionisme. Per aquelles dates més que un esport era una afició cultural, unes inquietuds espirituals i uns anhels de veure alguna cosa més que allò quo-

tidià, d'eixamplar horitzons, de conèixer la realitat i les coses que ens envolten. En resum, ciència, excursionisme i cultura eren una unitat, encara que tots tres molt diferents semànticament de tal com ara els entenem.

Aquests anhels eren generals i el nostre Centre d'aleshores no en podia ésser una excepció. En aparèixer a la llum el primer "Arxiu d'Estudis", en l'any 1912, el seu editorial destacava ja aquest aspecte en afirmar: "Excursionisme és estudi, és investigació i és ciència". També el Reglament destaca l'aspecte científic i estudiós que té l'entitat.

Ben aviat s'aplegaren en el Centre un nombre de destacats científics, entre els que no podem deixar de citar el Dr. Joan Cadevall i Diars, eminent botànic i autor de la "Flora de Catalunya". N'Àngel Sallent, botànic i col·laborador del Dr. Cadevall, n'Eugeni Ferrer i Dalmau, el més gran entomòleg que fins fa poc ha tingut Terrassa, el conegut científic i investigador En Daniel Blanxart i Pedrals, En Jacint Elies, geòleg, el monjo de Montserrat P. Adeodat Marcet, estudiós en el camp de la botànica, el geòleg i gran home de cultura, En Domènec Palet i Barba, i altres que ometem per no allargar excessivament aquesta llista, molts d'ells Socis d'Honor del nostre Centre i tots servidors de la ciència.

No ens ha d'estranyar gens, doncs, que la Junta General Ordinària de socis celebrada el dia 1 d'octubre de 1914 acordés la creació d'una Comissió d'Estudis Naturals amb junta pròpia, de la qual en fou primer president el Sr. Daniel Blanxart. Les principals tasques foren estudis sobre els voltants de Terrassa, organització de conferències i intercanvi científic amb moltes entitats d'aquest tipus, principalment amb la Institució Catalana d'Història Natural i amb el desaparegut Museu de Ciències i Arts.

Com a conseqüència de la Primera Guerra Mundial a l'any 1915 deixen de publicar-se els Arxius d'Estudis, però la vida del Centre i de la Comissió continua viva: era la primera florida que encara duraria fins a l'any 1920. Un any abans d'aquest torna a sortir una publicació del Centre: els "Arxius". En aquest 1920 la junta acorda suprimir aquella Comissió d'Estudis Naturals: l'eufòria pròpia de la primera florida ja s'havia pansit. El nivell científic del nostre Centre baixa i queda reduït a algunes conferències. També ara ja s'observa un canvi de sentit en l'excursionisme: ara ja és més esportiu. Endemés a l'any 1923 s'instaura la Dictadura del General Primo de Rivera, que si més no, frena un xic les activitats del Centre.

De tots aquells anys en que l'arbre de la ciència no floria hem de destacar diverses sortides geològiques, la vinguda a Terrassa i una sortida per a la recollecció de fauna a les coves amb el Dr. Zariquiey, un eminent entomòleg, i diversos treballs botànics, entomològics i ornitològics que apareixen en l'Arxiu, i per la seva continuïtat la creació del Museu, que ben aviat tingué força importància.

En l'any 1934 la Junta Directiva acorda la creació d'una nova secció: la de Ciències Naturals, sota la presidència del Sr. Domènec Palet i Barba. Aquesta nova florida coincideix amb un moment de creixement del Centre, de valoració de les ciències, i amb la sortida de nous elements, deixebles dels grans mestres, molts dels quals per aquelles dates ja eren morts.

En aquesta època hem de destacar, per la seva transcendència, una conferència que donà el Sr. Francesc Español i Coll, del Museu de Zoologia de Barcelona, intitulada "Contribució al coneixement dels coleòpters cavernícoles de Sant Llorenç". Després un escrit sobre el mateix tema, de molta qualitat científica, aparegué a l'Arxiu del C.E.T. Igualment efectuà sortides i prospeccions biològiques amb membres del Centre. En resum, la seva presència fou molt fructuosa per a la ciència d'aquí.

El museu és ara objecte d'una nova valoració i hi entren constantment donacions de restes fòssils i mostres geològiques, i ocasionalment d'insectes principalment de coleòpters i lepidòpters, totes amables donacions de consocis del Centre. El Secretari del Centre en llegir la memòria corresponent a 1935 qualifica l'activitat de la Secció de Ciències com a molt fecunda.

Però aquella flor aviat seria tallada. En l'any 1936 esclatava la guerra civil i els Centres excursionistes es veieren obligats a anar-se disolent i a entrar en un període d'abatiment forçat. I el nostre no en podia ésser una excepció. Fins a mitjans del 1937 apareix l'Arxiu. És con el so d'una campana que es va esmortuint lentament i es va perdent en el vent. I després el bronzir de les bombes...

En l'any 1943 apareix la primera circular de després de la guerra. És una crida, diríem desesperada i patètica, a què tothom faci el possible per tornar a donar vida al Centre, vida que lentament, potser massa, va recobrant. La primera tasca és repassar i valorar el que queda, ja que el museu està en pèssim estat. S'emprèn la tasca en la branca de la Geologia i concretament de la Mineralogia, tasca que, amb labor constant i callada les més de les vegades, ens portarà seguit, però sense córrer, als nostres dies. No podem dir el mateix de

les altres branques de la ciència que queden endarrerides per falta de gent que s'hi dediqui.

Un editorial publicat en 1945 es titula "Vitalitat". Sí, és cert, el Centre ja comença a tenir vitalitat i bem aviat necessita més espai i canviant d'estatge vingué a instal·lar-se al que ara ens acull. I l'arbre de la ciència també reviscolava vitalitat. Llàstima que la branca de la Botànica produís poques flors. En aquests anys s'efectuen diverses sortides per recollir minerals i pedres, treballs sobre aquest tema, diverses conferències i una visita a la col·lecció Vidal de fòssils, una de les més interessants d'Europa i que estava a Terrassa (ara ja, malauradament, en queda ben poca cosa a la nostra ciutat).

En l'any 1947 torna el Dr. Francesc Español, director del Museu Municipal de Zoologia de Barcelona, a donar una conferència sobre els animals verinosos. Vingué, també, el Sr. Mateu, del Consell Superior d'Investigacions Científiques, a parlar sobre la vida al Sahara, i el Sr. Joan Galí, per aquelles dates president de la Secció de Ciències Naturals, parlà dels petits animals. En l'any 1950 s'organitzaren unas conferències de Botànica, que donà el Sr. Àngel Santaculària, i unes de Geologia que donà el Sr. Baptista Galí, i no sabem perquè s'oblida la Biologia. Continuem les conferències i en aquells moments la importància de l'Arqueologia és bastant gran, dominant potser sobre la ciència. El 5 de gener de 1953 mor En Domènec Palet i Barba, un home que tant havia fet per la Secció de Ciències i pel Centre. La seva mort marca un altre període en què tornem a tenir el nostre arbre sec, sense fulles, però encara amb vida interior.

Al final de la dècada dels 50 el Centre es prepara per a celebrar les seves noces d'argent, els seus primers 50 anys d'existència, amb un total descuit de les ciències. Però l'evocació de dates glorioses passades és la llavor que torna a produir fruit. L'any 1961 es crea la Secció de Mineralogia i Petrografia que amb noves il·lusions i amb molt interès emprèn la tasca. Entra material de tot Espanya, i el Sr. Brumós, vocal d'aquella secció, dona diverses conferències sobre el tema. També es visiten museus i es publiquen articles al butlletí. Una mica més fluixa és la vida zoològica i botànica encara que també es fan conferències i articles. A l'any 1963 ve per primera vegada al nostre Centre el Dr. Joaquim Monturiol i Pous, geòleg, excursionista i catedràtic de la Universitat de Barcelona, que en repetides visites ens ha parlat de tots els fenòmens geològics de la manera clara i amena que el caracteritza. També la repetida presen-

cia del Dr. Artur Sarró ens ha portat a contemplar la variada fauna ornitològica que hi ha en el nostre planeta.

La Secció, que des de 1962 s'anomena de Ciències i Arts, dedica a partir de l'any 1966, en que és vocal el Sr. Ramir Masdeu, especial atenció a l'arqueologia, sense perdre mai la importància geològica que sempre ha tingut i que s'accentua els darrers anys essent vocal En Jaume Serrate.

Recentment, a l'any 1972, surt un altre focus de ciència en el nostre Centre: la S.I.S. i el seu Laboratori de Bioespeleologia, que ja va publicar l'any passat dos interessants treballs biològics de gran qualitat.

I hem arribat als nostres dies. Són 60 anys d'activitat més o menys continuada i bastant variada que no es poden ni resumir ni explicar en un article de la llargada d'aquest. La nostra ambició, i estariem satisfets si ho aconseguíssim, ha estat la de justificar la celebració d'un 60.è aniversari. Totes aquestes idees, exposades sense massa ordre ni concert, han pretès, amables lectors, de fer-vos veure que això no és una utopia, sinó una realitat.

L'actitud de la nova Secció de Ciències Naturals, aquesta que tots els afeccionats per les ciències formen i que hem revitalitzat fa poc, no pot ser la de contemplació de la història i les vicissituds de la mateixa, sinó que prenent aquesta efemèrides com a punt de partida i també com a moment molt oportú per donar-nos a conèixer, per mesurar les nostres possibilitats, seguir endavant aquest camí de superació que ens hem fixat.

En cloure aquestes ratlles agrairé sincerament a tots aquells que han treballat en un moment o altre per la Secció la seva tasca, i molt especialment a tots aquells que han fet possible la celebració d'aquesta commemoració.

I en escriure aquestes ratlles penso en la Secció de Ciències Naturals, en aquells que amb tant d'interés s'ho han pres —millor que n'hi haguessin més—, en aquesta nova florida... I penso que si tots donem una mica de vida a l'arbre de la Ciència del Centre, aquest continuarà creixent i florint, i per tant donant fruit. De fet, tots ho voldríem així. I també de tots junts depèn.

Terrassa, Setmana Santa del 1974.

Jordi CADEVALL I VIGUÉS

A Les Fonts de Terrassa, han batejat nous carrers

Ara que el nostre país s'està introduint de ple a l'era de la tècnica i de la motorització, és quan ens dol haver de recordar que un greu problema ens amenaça: la destrucció sistemàtica de les bel·leses naturals.

S'ha celebrat recentment el "DIA FORESTAL MUNDIAL", creiem per intentar desvetllar l'amor a l'arbre i al bosc. El que nosaltres, senzillament i per estar per casa, fins ara en dèiem, la "FESTA DE L'ARBRE".

Mireu ara un parell de contrasentits: l'Associació Protectora d'Animals i Plantes d'una capital andalusa, va prendre l'acord de no commemorar enguany, la nostra entranyable "FESTA DE L'ARBRE", perquè el seu Ajuntament havia suprimit, destralt en mà, tot l'arbrat públic d'un cèntric passeig. Van creure que celebrar la FESTA en aquestes condicions era senzillament perdre el temps. I tenien molta raó.

Una vila propera a Barcelona, ha solemnitzat el "DIA FORESTAL MUNDIAL" amb una exposició de cactus. Fina ironia, ens sembla, mostrar una flora de zona semi-desèrtica.

I com que no tot són notícies de signe negatiu, volem expressar la nostra felicitació a la barriada de LES FONTS DE TERRASSA, que ha encetat nom en diversos carrers. Ha batejat alguns carrers fins ara innominats, amb denominacions de plantes i flors, com: gerani, ginesta, lliri, hortènsia, trèvol, etc. i això m'ha alegrat qui-sap-lo.

Les Fonts, ha honorat també la memòria d'un il·lustre terrassenc, en Marian Solà i Montserrat, home de ciència, excursionista i un dels pioners del moviment esperantista de la nostra terra. Així mateix un altre carrer, confluent amb el de Marian Solà, porta el nom de la llengua internacional, ESPERANTO.

En el conjunt de noms de plantes, aplicats als nous carrers de Les Fonts, no hi he sabut veure els de la nostra humil trilogia boscana, per excel·lència: la farigola, el romaní i l'espígol.

Aquests nous carrers, han estat guanyats al bosc i encara en molts jardins i racons hi senyoregen els pins, les alzines i les plantes silvestres. Dissortadament el bosc va reculant.

Però si segueixo el camí forà, la mirada se me'n va cap a una senzilla farigola florida, ajaguda a terra, talment com una escampadissa morada; o cap a les llances frèvoles de l'espígol o els brins

blavosos del romaní i aleshores sento la necessitat d'agenollar-me i acariciar les modestes herbetes bosquetanes i elles ben agraïdes del meu afalac, em deixen la mà tota perfumada.

Podeu creure que aquest oblit en el nomenclàtor dels nous carrers de LES FONTS de les tres plantes que us dic, m'ha dolgut força.

Francesc PALET i SETÓ

Biblioteca

RELACIÓ DE LLIBRES ENTRATS:

—Estudios del G. E. Alavés. Diputación Foral de Alava.
Volums I, II, III i IV.

—Comunicacions del IV Simposium de Metodologia Espeleològica. Barcelona 1974. Per l'Escola Catalana d'Espeleologia i G. E. Pedraforca.

El IV Simposium de Metodologia Espeleològica ha estat dedicat en la present edició a la Bioespeleologia. En aquest interessant volum hi han recopilades totes les comunicacions que en ell es van presentar. La majoria d'elles tracten sobre la fauna cavernícola i algunes altres sobre flora subterrània.

Entre els treballs cal destacar el presentat pel membre de la Secció d'Investigacions Subterrànies del nostre Centre, n'Eduard Vives i Noguera. El treball tracta sobre la "Biologia i morfologia externa de les larves de *Speonomus Delarouzei* (Fairm.), procedents de l'Avenc de Taleixà (Girona)".

És el primer treball sobre larves de coleòpters que s'ha fet al nostre país. La comunicació va ésser molt ben acollida per part de tots els assistents al Simposium i alhora, en Vives, va ésser felicitat pel Dr. Francesc Español, director del Museu de Zoologia de Barcelona.

Acabarem aquest breu comentari amb el resum de dita comunicació:

"En el present treball, l'autor intenta exposar en una primera part, el cicle biològic d'un *Speonomus* del nostre país, a través dels estadis larvals que caracteritzen el grup, comprovant-ne i comparant-ne les durades i observant minuciosament els detalls que els caracteritzen.

En la segona part, s'aborda la problemàtica de la taxonomia larval, basant-se sobre tot en la quetotàxia dels dos estadis, i comparant els caràcters larvals dels *Speonomus Delarouzei* s.str. amb els de l'antic *S. Faurai* (Jeannel). L'autor arriba a la conclusió que ambdues espècies, malgrat algunes diferències, són sinònimes."

—SPELEON. Publicació d'espeleologia. Universitat d'Oviedo. Volums adquirits: Any 1953 - Vol. IV n.º 2; any 1953 - Vol. IV n.º 3-4, any 1954 - Vol. V n.º 1-2; any 1958 - Vol. IX n.º 1-2; any 1958 - Vol. IX n.º 3-4; any 1959 - Vol. X n.º 1-2; any 1959 - Vol. X n.º 3-4; any 1961 - Vol. XII n.º 1-2; any 1962 - Vol. XIII n.º 1-4; any 1964 - Vol. XV n.º 1-4, i any 1965 - Vol. XVI n.º 1-4.

SPELEON va ésser fundada i dirigida per el Dr. Nadal Llopis i Lladó l'any 1949. Fins el volum n.º 16 es publicà a Oviedo. La mort del Dr. Llopis Lladó va aturar la marxa de la publicació, fins que l'any 1970, el Centre Excursionista de Catalunya se'n va fer càrrec. Dels números apareguts a partir d'aquesta nova època es tenen ja tots al nostre Centre. Calia, doncs, buscar com fos números atrasats ja que són de molta importància.

Speleon és una publicació on s'inclueixen notes i estudis sobre tema espeleològic, preferentment de la nostra península.

—Catálogo Espeleológico del Macizo de Garraf. Volum II, per Joan Borràs i Xavier.

—Vega Redonda 73. Per l'Speleo Club Orsay Faculté i l'Associació Espeleològica de la Universitat de París Sud.

—Monografías Espeleológicas, N.º 2. Pel G.E.S. de Màlaga, de la Diputació Provincial.

—KAITE, n.º 0, any 1972. Publicació del G.E.E. de la Diputació Provincial de Burgos.

—ENDINS, n.º 1, any 1974. Museu de Mallorca. Publicació d'Espeleologia de la Delegació Balear del C.C.B.E.

—EspeleoSie, n.º 15. Barcelona 1974. Publicació del S.I.E. del C.E. Àliga.

—Passió, Mort i Resurrecció de Nostre Senyor Jesucrist, de Vicenç Villatoro (poemes) i Salvador Alavedra (dibuixos). Arts Gràfiques Joan Morral. Terrassa, Abril 1974. Donatiu dels autors.

—1 acció de "PREMSA CATALANA, S. A." de 1.000 Ptes. Donatiu del soci Anna Santamaria de Prunés.

Moltes gràcies als generosos donants.

Avenc del Sot de la Bóta

M'havia assabentat de l'existència d'aquest avenc gràcies a la col·laboració d'un caçador, Ramon Roca, que fins i tot em va acompanyar a la boca de la cavitat l'estiu passat.

Explorarem l'avenc el dia 25 de novembre del 1973. Col·laboraren en l'exploració: Antònia Bacarisses, Manolita Ariza, Maria Milià, Anna Clariana, Joan Boixader, Joan Gorina, Ramon Rius, Miquel Noguera i Josep A. Ribas.

SITUACIÓ

A la carretera de Terrassa a Mura, en el quilòmetre 12'950, hi ha un camí que surt de la dreta. Aquest camí es bifurca en dos, agafarem el de l'esquerra. Després, torna a haver-hi un trencall, anirem pel de la dreta. Aquest nou camí enfila directament a la canal del Sot de la Bóta. A cinc minuts es troba l'avenc, en mig de la riereta.

DESCRIPCIÓ

L'entrada cau aplomada amb un pou de 10 metres de fondària, amb una rampa de 45° d'inclinació al final, arribant, així a 13 metres. A continuació hi ha un pou de 7 metres. Seguint per un estret passadís ens trobarem en una sala, en forma de fus, que és per on es filtra l'aigua que entra a la cavitat.

L'avenc té una fondària màxima de 22 metres.

BIOLOGIA

Es varen trobar els següents animals:

a) Insectes: COLEÒPTERS 4 "Speophilus kiessenwetteri" (Diek).

COLÈMBOLS: 2 "Entomobridae" ("Tomocerus" sp.).

DIPLURS: 1 "Campodea sp."

b) Miriàpods: DIPLÒPODS: 1 "Polidesmidae sp."

c) Aràcnids: ARANEIDS: 2 "Leptonetidae".

Àcars: 1 "Ixodiadae".

Aquestes mostres estan guardades i han estat estudiades al Laboratori de la Secció.

ALTRES DADES

Típica cavitat de les enclavades en els bancs de conglomerats eocènics de Sant Llorenç del Munt.

Va ésser topografiada el mateix dia de la nostra exploració.

Material: és necessari l'ús d'un electron de 20 metres i una corda d'assegurança.

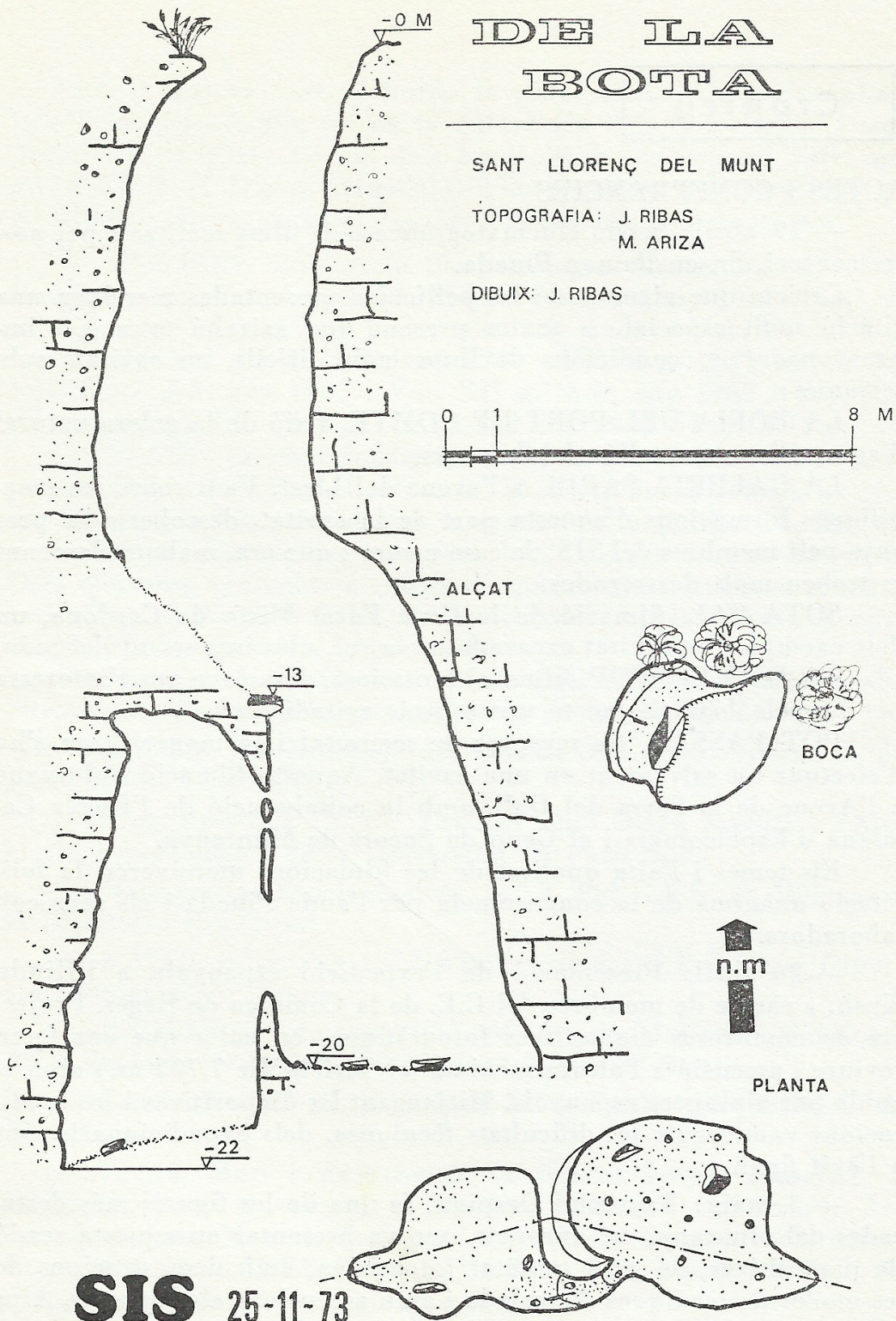
Josep Anton RIBAS i CERVERA

AVENC DEL SOT DE LA BOTA

SANT LLORENÇ DEL MUNT

TOPOGRAFIA: J. RIBAS
M. ARIZA

DIBUIX: J. RIBAS

SIS 25-11-73

Crònica

ACTES I CONFERÈNCIES

— 19 abril: Sessió cinematogràfica dels films realitzats pel nostre consoci, Sr. en Ramon Pineda.

Creiem que algunes de les pel·lícules presentades mereixen una citació molt especial, si tenim present que gairebé totes són impressionades en condicions de llum molt difícils, en cavitats subterrànies:

LA BÒFIA DEL PORT DE COMTE, visió de la gelera natural d'aquest lloc meravellós del Solsonès.

LA GALERIA SARDI, a l'avenc del Llest. Vam veure les magnífiques formacions d'aquesta part de la cavitat, descoberta fa pocs anys pels membres del SIS, de casa nostra i que ara, malauradament es troben molt destruïdes.

SOTA SAL, filmació de la Cova Forat Micó, de Cardona, un dels exemples de cavitat excavada en la sal, més important del món.

SIS ESPELEOPOP, filmació fantasiosa, d'un jove que s'interessa per l'espeleologia i que té uns somnis agitadíssims.

POT PASSAR, les mesures de seguretat i la manera com s'ha d'efectuar un salvament en una cavitat. Aquesta filmació s'obtingué a l'Avenc de la Serra del Gall, amb la col·laboració de l'Escola Catalana d'Espeleologia i el Grup de Socors de Muntanya.

Els temes i l'alta qualitat de les filmacions mereixeren la felicitació unànime de la concurrència per l'amic Pineda i els seus col·laboradors.

— 26 abril: Presentació de l'expedició espanyola a l'Hindu Kush, a càrrec de membres del C.E. de la Comarca de Bages. Projectió de nombroses diapositives fotogràfiques en color que ens feren reviure l'ascensió a l'altura màxima (el Tirich-Mir 7.707 m.) aconseguida per alpinistes espanyols. Mitjançant les diapositives i les explicacions vam seguir les dificultats tècniques, dels expedicionaris, fins a l'èxit final.

— 3 maig: Raymond Despiau, és una de les figures més destacades del muntanyisme europeu, que va presentar en aquesta sessió de diapositives, de gran qualitat fotogràfica, amb demostracions de les modernes tècniques d'escalada i amb ascensions als Pirineus, Alps i Hoggar. El Sr. Despiau, fou molt felicitat pels assistents.

— 8 maig: Presentació a càrrec del Sr. n'Antoni Serra, president de la Secció, del I Curset d'Iniciació a les Ciències Naturals. Es projectaren pel·lícules sobre el tema.

— 17 maig: MONUMENTS I PAISATGES, presentació de diapositives a càrrec del consoci en Francesc Palet i Setó. Visions de diversos monuments, racons ciutadans, coses menudes, que el nostre consoci ha recollit i elaborat en molts anys de pacient recerca. Es projectaren unes cent cinquanta diapositives en color, de tamanys 24 x 36 i 6 x 6, i que foren comentades pel propi autor.

En la segona part de la reunió, es projectà la pel·lícula produïda per la Secció de Fotografia del Centre (la de l'any 1968), titulada "EN PAU-LINO". El personatge principal de la qual, és el nostre consoci i amic en Pau Julià. La pel·lícula, que té el seu argument i està degudament sonoritzada: amb veus, música i cants, del propi "Paulino", va merèixer les felicitacions del nombrós públic assistent, tant pels filmadors, com sobretot pel protagonista, tan estimat en aquesta casa.

— 26 maig. Cor Infantil de la Coral Egara de Ràdio Terrassa. Presentació del concert de fi de curs de la Coral Infantil, que assaja en el nostre estatge. Molta assistència de públic i molt ambient coral. Direcció del mestre titular en Salvador Castells, que va donar l'oportunitat de dirigir a diversos components de la coral. Les interpretacions coral i instrumental, al nostre criteri, resultaren totalment reeixides.

— 31 maig: Sessió de Jazz a càrrec del Modern Jazz Sextet, d'Amics de les Arts i Joventuts Musicals de Terrassa. Josep M.ª Farràs, trompeta; Joan Albert, sexo-tenor; Kaito Solís, trombó; Pere Ferrer, piano; Francesc Vila, contrabaix; Adrià Font, bateria i Mariona Llauradó, vocal. L'actuació del conjunt, meresqué l'aprovaació del nombrós públic, sobretot juvenil i també del que ja no ho és tant, que demostrà amb enfervorits aplaudiments la seva satisfacció per la programació d'aquest magnífic festival de Jazz.

— 31 maig: A l'auditori de la Caixa d'Estalvis de la nostra ciutat, el Dr. August Panyella, Director del Museu Etnològic de Barcelona ens presentà la seva dissertació, ETIOPIA, AVUI, IMPRESSIONS D'UN VIATGE RECENT. Una veritable lliçó, ens oferí el Dr. Panyella, des del punt de vista arqueològic, humà i de diferents aspectes de la vida dels habitants d'aquell país africà, amb greus problemes de subsistència que es van posant de manifest en els últims

temps. Les projeccions de diapositives fotogràfiques que acompanyaven la conferència, totes magnífiques, complementaren el tema.

— 14 juny: Sessió de cinema amateur a càrrec dels Srs. en Joan Baca i Toni Garriga, als quals els podem considerar, com a figures de primer rengle, dintre de la seva especialitat, del cinema amateur i ens oferiren unes mostres del seu art: CANÇÓ DE BRESSOL, HABITAT, L'HOME DE LA POMA i LA PORTA. Aquestes pel·lícules són guanyadores de Medalles d'Honor i d'Or, en certamens nacionals i internacionals.

El públic assistent, molt nombrós, premià efusivament als nostres amics.

— 21 juny: Acte de repartiment de premis de: "XIII Marxa de Regularitat per Muntanya, Trofeu Manuel Closa", Esportiu 1973, Cursa Núria-Puigmal-Núria i Campionat del Vallès d'Esquí.

Es projectaren diverses pel·lícules del Sr. Maties Masip, vice-president de la nostra entitat, sobre temes d'esquí.

Molta assistència de consocis i amics, que prodigaren calorosos aplaudiments a tots els guanyadors d'algun premi i també a les magnífiques pel·lícules de l'amic Masip, que clogueren la vetllada.

XLIII DIADA DE GERMANOR

Els dies 8 i 9 de juny i als paratges de "El Guitart" es celebrà la tradicional Diada de Germanor del Centre. El nostre convit, deia: "Molta aigua ha corregut pels rius, des de que es va celebrar la primera Diada de Germanor del Centre. I molta més en correrà encara. Potser amb el caire que agafen les coses, vindrà una gran secada. Però el que mai s'estroncarà, seran aquest anhels que ens condueixen any darrera any, a la celebració de les Diades. I anem ja per la quaranta tres. Quaranta tres motius d'agermanament. Quaranta tres trobades, en les que potser s'ha anat perdent l'idealisme arravatat dels socis d'antany. Però, tanmateix, hi anem tots. Des de fa quaranta tres anys!".

Com en anys anteriors la festa es veié molt concorreguda i animada i es pogué complir totalment el programa prèviament establert.

Els guanyadors dels concursos, foren els següents:

—*Foc de camp*: 1 Jordi Grau, Joan Farrés, Carles i Alfons Batalla; 2 Joan Lluch; 3 Lluís Puig, Dàlia i Germain Soriguera.

Ens plau mencionar especialment al coordinador i animador del foc de camp, el nostre consoci, en "Quico" Serrat, que va donar molt relleu a l'acte.

—*Cursa pedrestre*: 1 Joaquim Moix; 2 Jaume Burgaya; 3 Josep Turull; 4 Miquel Segura; 5 Jordi Feiner, fins a catorze classificats.

—*Premi a la tenda més ben parada*: Muntanya: Vives-Germain; Camping: Centelles-Centelles.

—*Cursa de sacs*: De 4 a 7 anys: Montserrat Vila; de 8 a 10 anys: Ricard Pintado; d'11 a 14 anys: Carles Mussons.

—*Joc d'orientació*: M.ª Dolors Campos.

—*Concurs de rams i flors boscanes*: Variat: 1 Maria Vives; Accèssit a Eva Segalés, de Prat; Artístic: 1 Emilia García; Accèssit a Dolors Loscos.

—*Joc infantil*: 1 Joan Puig, Carles Vilanova, Josep Ampurdanès i Jordi Amat.

—*Petanca*: Jaume Roure i Josep Mies.

—*Gymkhama*: 1 Artur Moncal; 2 Josep Millan; 3 Joan del Toro.

—*Luita a la corda*: Infantil: Farrés, Grau, Puigantell, Raich i Carreras; Femení: Mercè Prat, Anna Boada, Enriqueta Ullés i Srta. Vera; Seniors: Joan Grau, Josep M.ª Mas, Manuel Tomàs, Manuel Tudó i Salvador Sarret.

—*Concurs infantil de dibuix ràpid*: De 4 a 7 anys: 1 Ricard Pineda, 2 Isabel Mas i 3 Jordi Torrella; de 8 a 10 anys: 1 Jaume Pèrez, 2 Jordi Vera i 3 Antoni Salaet; d'11 a 14 anys: 1 Antoni Amorós, 2 Carles Mussons i 3 Montserrat Vera.

—*Tendes instal·lades*: 27.

—*Participants en els jocs*: 264.

Finalitzà la Diada amb el repartiment de premis als guanyadors dels jocs i l'audició de sardanes.

XIII Marxa Excursionista de Regularitat "Trofeu Manuel Closa"

El dia 19 de maig es realitzà la nostra XIII^a Marxa Excursionista de Regularitat per Muntanya (Trofeu Manuel Closa).

Com és tradicional, el seu itinerari es desenrotllà pels camins de les nostres properes muntanyes. S'inicià la Marxa amb sortida de l'estació de Viladecavalls, pel Coll de Can Buixeres, Coll Cardús, Font dels Eucaliptus, Turó de Cardús, Els Cupots, Camí de la Corba, l'Obac, Alts de la Pepa, Camí de La Torrota, Font de la Riba i arribada al Pont de la Riba a la carretera de Mura. El seu recorregut total era de 15,808 Qm.

La Classificació definitiva quedà establerta segons el següent ordre:

1er.	Pepita Gall - Ramon Comorera	36 punts
2on.	Enric Prat - Lluís Amat	38 »
3er.	Josep Carbó - Jordi Planchat	38 »
4art.	Joan Angés - Joan Josep Carrasco	39 »
5è.	Josep Esquiús - Jordi Planas	39 »
6è.	Lourdes Roca - Jordi Peiró	40 »
7è.	Norbert Castañé - Elena Ventayol	40 »
8è.	Jordi Tena - Francesc Ordeix	42 »
9è.	Magda Macià - Joan Boada	43 »
10è.	Eduard Torras - Carme Garriga	45 »
11è.	Josep Boada - Anna Campderròs	48 »
12è.	Ramon Batalla - Leonor Martí	50 »
13è.	Manuel Cajide - Josep Puig	
14è.	Jordi Pagès - Llorenç Vergés	55 »
15è.	Joan Riera - Joan M. ^a Alcaraz	62 »

XXXVIII Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya

La XXXVIII Marxa Excursionista de Regularitat de Catalunya es celebrà el dia 2 de juny, organitzada pel Centre Excursionista Pirenaic de Barcelona, una de les entitats de més tradició, experiència i competència en aquestes proves. A fe que aquesta experiència i competència van posar-se a bastament a prova, en el magnífic i ben trobat itinerari i bona organització de la cursa, desenrotllada en la comarca de l'Alt Berguedà.

La sortida i arribada s'efectuà al Santuari de La Mata a Llinars de l'Aigua d'Ora coincidint amb l'emplaçament del XXIV Campament General de Catalunya, organitzat conjuntament amb la Marxa per la mateixa entusiasta entitat.

L'itinerari fou el següent: Santuari de La Mata, Can Montneny, Can Valentí, Can Garriga, Serra del Jardí (excel·lent mirador de les Serres d'Encija, Pedraforca, Cadí, Serra del Verd, Port de Comte, Bastets, Busa, Els Tossals, etc.), Costa Ginabreda, Xalet dels Rasos de Peguera, Font de Calders, Coll de la Creu del Cabrer, Coll de Salomó (magnífica vista del poble de Peguera i per l'esclatxa de la vall del Llobregat, bon cop de vista sobre el Puigllançada i el Puigmal a últim terme), Coll Ferrús (visió de la paret de la Gallina Pelada), La Plana, Font del Pi, Serrat del Camp de Vidre, Collet del Pla, Font de la Torra, l'Arola, La Mata. El recorregut total fou de 22,126 Qm.

El nostre Centre va participar-hi amb 9 equips. Per entitats obtinguerem el 8è lloc. I per equips quedarem classificats en els següents llocs:

15	Maties Masip - Antoni Garriga
29	Josep Millan - Joan del Toro
53	Enric Prat - Lluís Amat
104	Daniel Criach - Frederic Garriga
121	Josep Roig - J. A. García
161	Joan Anglès - Joan Josep Carrasco
201	Pere Torrella - Manuel Planchat
225	Josep Carbó - Jordi Planchat

Inscrits, equips: 373
Sortits, equips: 300
Classificats, equips: 243

Secció d'Alta Muntanya (S. A. M.)

FESTA DE SANT BERNAT DE MENTHON:

—El dia 15 de juny, missa en honor del nostre Sant Patró a la Parròquia de la Sagrada Família de la nostra ciutat, a les vuit del vespre.

—Els dissabte i diumenge dies 15 i 16 de juny, es féu l'acampada a les feixes de La Mola de Sant Llorenç del Munt. El diumenge a les deu del matí, Santa missa a l'església del cenobi, cant dels Goigs, processó i benedicció dels estris de muntanya. A les dotze escalada colectiva a la Cova del Drac.

A les tres, dinar de germanor als voltants de la Cova del Drac.

Nombrosos consocis assistiren als actes i donaren especial relleu a la celebració de la diada.

Una via nova en un camí vell

La vella, familiar, coneguda i trepitjada muntanya de Sant Llorenç del Munt, que tothom sembla conèixer com a la conca de les seves mans, encara té els seus secrets per a l'excursionista i l'escalador. Indrets recòndits, camins esborrats, vies oblidades, roques esmicolades, extra-ploms marejants amb sostres verges de plaquetes i pitons.

Tots hi passen, però són pocs els que hi veuen.

Es necessita solitud, paciència, amor a la muntanya. Tot això ve en ocasió d'una nova via d'escalada a "La diagonal de Sant Llorenç".

Encara que sembli una mica estrany, enllà està la nova via "MANGOT-SORIANO", esperant una segona absoluta que ningú no ha fet encara, malgrat les diverses temptatives realitzades.

Es tracta d'una ascensió curta, uns cinquanta metres. En la seva brevetat resumeix totes les característiques de la regió de Sant Llorenç: roques fermes, sòlides, esmicolades, fissurades, extra-plomades, amb llastres i preses de tots els tipus.

És una via per a fer en un matí, de quatre a cinc hores d'ascensió, i gaudir-la intensament guanyant pas a pas totes les seves dificultats.

Comença al mig de "La Diagonal", havent passat l'Esquirol i es un díedre una mica inclinat cap a la dreta amb trossos de roca desfeta i un extra-plom cap al final.

Als vint metres es pot fer la reunió. Podem atacar la paret, per agafar la primera plaqueta, amb un pas d'esquena o bé introduint un tac de fusta en un forat situat a uns dos metres d'altura.

Una vegada fet això ens trobem sis plaquetes molt ben assegurades que es passen ràpidament fins a una llastra que talla la fissura del díedre. En arribant a la llastra cal fer un petit flanqueig cap a la dreta per a retrobar la fissura i amb dos tacs i dos pitons s'arriba a la reunió.

De la reunió fins a la plaqueta més propera hi ha uns quatre metres lleugerament extra-plomats. Aquí la roca està podrida, és fràgil i trencadissa i es gairebé impossible clavar amb seguretat.

Hi ha dues maneres de superar aquest tros: o bé jugar-se el físic amb una escalada lliure o bé clavar unes petites "virgueries", dues o tres pitonises, i confiar-se a elles.

De totes maneres aquest pas requereix una visió ràpida i deci-

dida dels petits punts forts de la roca i de les seves línies de trencament. És tracta d'aprofitar la major resistència en un lloc on no n'hi ha gens.

Diguem que aquests quatre metres són apassionants i que s'ha de fer un treball d'aranya per a sortir-se'n, tant si es passa en escalada lliure com artificial.

Una vegada que hem agafat la plaqueta, es puja bé fins a l'extra-plom. Aquí tenim dos o tres forats ben grossos com úniques preses ja que la roca torna a ésser dura i granítica.

S'han de calçar amb tacs de fusta o amb dos pitons a la vegada. La clavada s'ha d'efectuar de baix cap a dalt i les plaquetes queden invertides quasi verticalment.

Penjar-se d'elles és una qüestió de confiança en la pròpia mà dreta. El pas té tota l'atracció d'una al·lucinació i d'una incerta aventura. Es una penjada sobre el buit.

Arribats a la vora de l'extra-plom ja hi som al damunt del tot. El que resta és fàcil.

En cinquanta metres hem passat tercers, quarts i cinquens graus de dificultat. En l'extra-plom podem dir que hi ha un cinquè superior, gairebé un sisè.

La via fou oberta i clavada, durant quatre diumenges consecutius i la primera integral es va fer, com diu la placa commemorativa, el dia 11 de gener de 1973. Adolf Soriano (a) "El Ràpid" i Jordi Mangot, han estat fins ara els únics que han passat per ella. Encara no s'ha fet la segona, malgrat les temptatives.

No obstant no és una via impossible, encara que sigui incòmoda i dificultosa i aspra, però el fet de vèncer embulls, obstacles, entrebancs i revesses és l'essència del muntanyisme.

Equip de la S.A.M.

Secció d'Investigacions Subterrànies (S. I. S.)

ASSEMBLEA GENERAL

El dia 3 d'abril es celebrà una Assemblea General tenint com a tema principal a tractar la rectificació i imposició d'uns articles del Reglament de la Secció.

Comença l'Assemblea llegint-se l'acta de l'Assemblea Anual Reglamentària última, la qual va ésser aprovada.

A continuació, en Salvador Vives i Jorba, president de la S.I.S.,

va resumir totes les activitats realitzades durant el primer trimestre d'aquest any, i també comentà els principals objectius a realitzar a través del curs del 1974-75.

Després es passà a discutir sobre la modificació del Reglament de la S.I.S.. En primer lloc es llegí i s'aprovà l'article 31, de l'Apartat III, que diu el següent: "El vocal de bioespeleologia de la Secció serà al mateix temps l'encarregat del Departament de bioespeleologia del Laboratori de Biologia de la Secció de Ciències Naturals del C.E.T. Per ser-ho caldrà que sigui membre de les dues seccions i ésser elegit de comú acord".

Seguidament es va demanar rectificar l'article 49, de l'Apartat I, referent a les Sortides Oficials, el qual, després de discutir-se i aprovar-se, ha quedat de la següent manera:

"Sortides Oficials.

Seran posades per la Junta de la S.I.S. o proposades per qualsevol membre de la Secció, essent aquestes presentades a qualsevol reunió.

Estaran obertes per a tothom. La Junta, però, podrà limitar la gent segons la cavitat que es visiti. Aquesta limitació anirà condicionada segons les aptituds de cada soci i sobre les dificultats i característiques de la cavitat.

Les Sortides Oficials s'anunciaran prèviament a la cartellera de la S.I.S. o a la Circular del C.E.T.

Estaran exemptes del pagament del material."

Després el president demanà incloure un altre nou article, aquest referent a les votacions, ja que sobre aquest tema no n'hi havia cap. Es discutí bastant i al final quedà de la següent manera:

Apartat IV (De les reunions). Article 37.

"Sobre les votacions.

En cas de diversitat de criteris, les decisions es faran per mitjà de votació de la Junta de la S.I.S., ja sigui oral o per escrit. En cas d'empat, el vot de la presidència serà doble."

Com a darrer punt, hi hagué l'apartat de preguntes i suggerències, amb el qual es donà per acabada l'Assemblea.

SETMANA SANTA

Aprofitant les vacances de Setmana Santa, la S.I.S. va realitzar tres sortides principals, a més d'altres fetes particularment en zones del nostre voltant.

La sortida oficial, dirigida per en Joan Segura, es realitzà a Vall

d'Uxó, Castelló. La finalitat era el prospeccionar aquella zona. Van topografiar un parell de cavitats (Avenc de la Guilla i Avenc de Cabanelles) i capturaren fauna cavernícola. Van participar-hi deu components.

Un altre grup es dirigí a Capsanes, prop de Falset, a la província de Tarragona. L'objectiu d'aquest grup va ésser ben concret: recollecció i estudi de la biologia d'aquella zona, tant exterior com cavernícola. Es visitaren la Cova-Avenc Dos Boques, la Fou i la Cova d'en Janet. Van anar-hi onze membres de la Secció.

El tercer grup es traslladà a Orbaneja del Castillo, meravellós poblet del nord de la província de Burgos. Aquí, juntament amb membres del G.E. Edelweis de la Diputació Provincial de Burgos i del G.E. Vallisoletano, realitzaren treballs bioespeleològics de les cavitats visitades, destacant la Cueva del Níspero, d'uns quatre quilòmetres de recorregut. Es realitzà una exploració a una nova cavitat, molt petita però d'interès a l'estar excavada en tosca. A més, aprofitant la proximitat al poble de La Pesquera de Ebro, s'explorà i topografià la Cueva de San Quince.

En aquesta sortida, a més, també es visitaren altres cavitats de la zona.

Tots els treballs realitzats en aquesta Setmana Santa s'aniran publicant en aquestes circulars.

Excursions realitzades

Solament es relacionen les que es comuniquen a la Vocalia.

Dia 21 d'abril: Ascensió al cim del Balandrau, des del Serrat de Queralbs i descens de la Serra de la Canya, amb esquís, per: Miquel Comas, Miquel Prat, Salvador Prat i Narcís Serrat.

Dia 14 de juny: ANETO (3.404 m.), per: J. Tria, R. Hernández, J. Boada i companys del Club Gimnàs Barcelonès.

Dia 15 de juny: MULLERES (3.010 m.), per: J. Tria, R. Hernández, J. Boada i companys del Club Gimnàs Barcelonès.

Sortides *científiques* realitzades per membres de la S.C.N.

21-4-74: Sortida zoològica a Cabanes (Castelló), Serra de Peñagolosa i Alcalà de Chisvert, per: E. Vives, A. Serra, C. Ballbè i J. Cadevall.

1-5-74: Prospeccions zoològiques a Matadepera, per: E. Vives i J. Cadevall.

5-5-74: Prospeccions zoològiques a La Panadella, per: A. Serra.

14-5-74: Sortida zoològica a Montserrat, per: E. Vives, J. Benet i P. Ballbè.

16-5-74: Prospeccions zoològiques a la Serra de les Pedritxes, per: C. Ballbè i A. Serra.

23-5-74: Prospeccions zoològiques a la vall de Mura, per: A. Serra i C. Ballbè.

26-5-74: Sortida zoològica a Sant Hilari Sacalm, per: C. Ballbè, P. Ballbè i A. Serra.

1-6-74: Prospeccions zoològiques a Corbera del Llobregat, per: J. A. Ribes.

2-6-74: Sortida biològica a Olot i Camprodon, per: J. Vives, M. Vives, E. Vives i el Dr. J. C. Jeanne (S.L. de Bordeaux, S.E. de França).

8-6-74: Prospeccions zoològiques a la Mata (St. Llorenç), per: C. Ballbè, E. Vives i A. Serra.

Del 9 al 13-6-74: Prospeccions zoològiques a Constantina (Sevilla), per: J. Segura.

13-6-74: Sortida zoològica al Montseny (regió de Santa Fe i Pla de l'Espinalí, per: E. Vives, C. Ballbè i A. Serra.

15-6-74: Prospeccions zoològiques a Matadepera, per: C. Vallbé i A. Serra.

23-6-74: Prospeccions zoològiques a Matadepera, per: J. Cadevall.

Sortides a *mntanya* per membres de la S.A.M.

Durant el segon trimestre de 1974 s'han realitzat les següents ascensions i escalades.

MONTSERRAT

Dia 13 d'abril: El Bisbe i El Frare, per la via normal, per: J. Capdevila, M. Riera i F. Soler.

Dia 21 d'abril: La Gorra Marinera. Via Clàssica, per: A. Soriano i J. Mangot.

Dia 1 de maig: La Prenyada. Via: Manyos, per F. Parera y J. Agulló.

Dia 12 de maig: La Prenyada. Via: G.E.S.A.M., per: J. A. Berengel, F. Parera i P. Andrés.

Dia 12 de maig: Paret dels Diables. Via: C.A.D.E. (1.ª Femenina), per: M. Ortiz i amics de la U.E.S.

Dia 13 de maig: El Gep Llarg, La Peluda. Vies: A. Bruçs, per: M. Riera i amics de la U.E.S.

Dia 23 de maig: El Dàtil. Via: A. Bruçs, per: J. Bruguera, M. Soler, M. Riera, M. Martí, J. Capdevila i F. Soler.

Dies 2 i 3 de juny: Gorra Marinera. Via: C. Nord; Gorra Frígia. Via: G.A.M.E.; Trencabarrals. Via: Normal; Gorra Frígia. Via: Monpart, per: F. Parera, J. Bel, J. Feiner, J. Marsal. M. Segura i J. Moix.

Dia 5 de juny: Gorra Frígia. Via: Badalona, per F. Parera i J. Agulló.

Dia 9 de juny: Cadireta d'Agulles. Via: G.A.M., per: Lluís Roca, A. Martinet i A. Hilla.

Dia 13 de juny: Via: Mas-Brullet, per: J. Gómez i J. Galofre.

Dia 13 de juny: La Prenyada. Via: Manyos, per: J. Brugueras i A. Bros.

Dia 13 de juny: Cavall Bernat: Via: Puigmal, per: M. Ortiz i amic de la U.E.S.

Dia 23 de juny: Trompa de l'Elefant. Via: Boy-Roca; Agulla de S. Benet. Via: Sánchez, per: F. Parera i J. Moix.

Dia 26 de juny: Agulla dels Ossos i La Filigrana, per: J. Capdevila i M. Riera.

SANT LLORENÇ

Dia 1 de maig: Las Castellanas: Via Normal, per: N. Serrat, J. Turull, M. Riera, J. Capdevila, M. Soler, A. Martí, J. Brugueras, S. Serrat, T. Tomas, J. Borràs i F. Soler.

Dia 23 de maig: Les Castellanes: Via Normal i Cavall Bernat, via S.O., per: A. Moncal, J. Agulló, J. Malapeira, I. Hernández i J. Ferrer.

Dia 6 de juny: Les Castellanes: Via Normal, per: J. Feiner i J. Moix.

Dia 15 de juny: Aresta Curta dels Cavalls, per: F. Parera, J. Turull i J. Capdevila.

Dia 15 de juny: Aresta llarga dels Cavalls, per: F. Parera, J. Turull, J. Capdevila, A. Martí, J. Marsal, J. Fainer, M. Segura i F. Soler.

Dia 15 de juny: Agulla petita de les Fogaroses i Gegant, per: J. Galofre, J. Brugueras i A. Bros.

Dia 16 de juny: DIADA DE S. BERNAT. Colectiva a la COVA DEL DRAC. Es pujà a la cova per les vies: Normal, G.E.S.A.M., Interior, Maños i la G.A.M.E. (1.ª absoluta), realitzada per: A. Martínez, (U.E.S.) i J. Mangot. Es pujà també amb electron.

Dia 16 de juny: Cap de Faraó, per: J. Agulló i A. Moncal.

Dia 30 de juny: Paret dels Òbits. Via Group, per: J. Borràs i F. Parera.

Dia 30 de juny: Cavall Bernat, per: D. Armengol i A. Bros.

PIRINEU

NÚRIA: Dies 1, 2 i 3 de juny: Cresta Nort-est del Racó de baix, per: M. Soler, J. Capdevila, M. Riera, S. Berdagin (U.E.S.) i F. Soler.

BECIBERRI NORD: Via: S.W., per: R. Sánchez (U.E.S.), A. González (U.E.S.) i M. Ortiz. Es realitzà aquesta ascensió durant la Setmana Santa.

VALLIVIERNA i TEMPESTATS: Dies 1, 2 i 3 de juny. Amb Esquís, per: J. Brugueras, J. Roura, P. Buixasas, J. Vancells, J. Nuvias, J. Gasol i J. Galofre.

ARIEGE: Dies 7 i 8 de juny. Pic Baillette, 1.ª local paret Nord-est, per: A. Casanovas, A. Martínez (U.E.S.), J. Capdevila i M. Riera.

CERDANYA: Dia 26 de juny: Meranges - Portella de Meranges - Bretxa de la Fam - Puigpedrós - Malniu, per: J. Agulló i A. Moncal.

Dies 23-24 de juny. Regió de Maladetes. Coll de Coronas i Coll d'Alba. Amb esquís, per: J. Roura, J. Fabrés, J. Brugueras, J. Galofre, P. Buixasa, J. Gasol, Rosa Vilanova, F. Feiner, A. Bros, J. Vancells, J. Turull, J. Fusté, R. Fusté, J. M.ª Mas, M. Massip, Rosa M.ª de Casanovas, A. Casanovas i F. Soler.

ANETO: Dies 23-24 de juny. Cresta de Llosas, gelera de Coronas, per: J. Massana, A. Segura i M. Tomàs.

Dia 30 de juny. GAVARNIE: Casc de Marboré, Torre de Marboré i pic de Marboré, per: J. Brugueras, J. Capdevila, F. Soler i F. Soler. Pic del Taillon, per: A. Llamas i J. M.ª Soler.

NÚRIA: Dies 29-30 de juny. Pic de l'Infern: Paret N., per: S. Serret, F. Abat i J. Conesa.

ANDORRA: Dies 29-30 de juny. Cresta d'Arcalis al Cataverdis, per: M. Riera i amics de la U.E.S.

S. MAURICI: Agulla d'Amitges, Tuc de Saboredo i Els Encantats, per: J. Ferrer, A. Moncal, J. Agulló, J. Malapeira, I. Hernàn-

dez, J. Felip, U. Matas i J. Boixadós. Aquesta ascensió es realitzà els dies 29-30-1 de juny-juliol.

Activitats d'*espeleologia* realitzades per membres de la S.I.S.

Març

3: Av. del Club (St. Llorenç), per: J. Rosaura, J. Boixader i M. Noguera.

3: Av. del Castellsapera (l'Obac), per: M. Milià, M. Vives, A. Clariana i J. Gorina.

3: Av. del Llest (l'Obac), per: S. Vives, J. Germain, E. Vives, J. Centelles, Jordi Centelles, J. Segura, R. Pineda i J. Verderi.

3: Av. de la Codoleda (St. Llorenç), per: R. Badia.

10: Cova de la Vora Fosca (Tavertet), per: M.ª D. Campos, M. Ariza, S. Vives i J. Germain.

10: Av. dels Talps, Av. de les Fusinies, Av. Dues Boques (Castellar), per: E. Vives i companys de l'E.C.S.

17: Cova de Mura (Mura), per: J. Bassiner i F. Isern.

16-17: Av. del Club (St. Llorenç), per: M. Noguera, M. Domínguez, J. Gorina, T. Panadès i J. Lloret.

16-17: Av. dels Castelletts i Av. de la Solana d'en Fornás (Ortells, Castelló), per: J. Centelles, S. Vives, J. Germain i M. Ariza.

16-19: Cova de les Encantades i Av. de la Cabana d'en Garroba (Toloriu, Lleida), per: Jordi Centelles, J. Rosaura i J. Boixader.

16-19: Av. de Serenge, Av. d'en Sòria i Av. del Burgà (Cabanès, Castelló), Cova Juliana (Alcoi, Alacant), per: A. Serra, C. Ballbè, M. Vives, J. Ribas i M. Vives.

23-24: Cova del Planell (Zorita, Castelló), per: J. Centelles, S. Vives i J. Germain.

24: Av. del Tortosí (l'Obac), per: J. Rosaura, J. Boixader, Jordi Centelles, R. Salvadó, J. Cañizar, J. Raventós i F. Isern.

31: Av. de la Punta de Saleres (l'Obac), per: Jordi Centelles, J. Rosaura, J. Boixader, J. Ponsarnau i F. Isern.

Abril

6: Av. del Montcau (St. Llorenç), per: M. Domínguez i T. Panadès.

7: Av. de la Codoleda (St. Llorenç), per: M. Noguera, J. Boixader, M. Domínguez i T. Panadès.

7: Cova-Av. de Vallmajor (Albinyana), per: S. Vives, J. Germain, M.ª D. Campos, M. Ariza, A. Hilla, J. Vilaseca i J. Serrate.

12-15: Campament de Setmana Santa a Vall d'Uxó (Castelló); Av. de Guilla i Av. de Cabanelles, per: Jordi Centelles, J. Boixader, J. Rosaura, J. Segura, J. Gorina, F. Isern, J. Ponsarnau, M. Domínguez, J. Lloret i J. Bassiner.

12-15: Cueva del Níspero, Cueva del Agua, Cueva de Tobo (Orbaneja del Castillo, Burgos); La Covarada, Cueva de San Quince (La Pesquera de Ebro, Burgos); Cueva de las Vacas (Hoz de Arriba, Burgos), per: S. Vives, J. Centelles, J. Germain, A. Casado, del G.E. Vallisoletano, i P. Plana, del G.E. Edelweiss de Burgos.

12-15: Cova-Av. de Dos Bosques, La Fou i Cova d'en Janet (Serra de Llaveria, Tarragona), per: M. Ariza, A. Hilla, A. Serra, C. Ballbè, M. Vives, M. Milià, R. Pineda, M.ª C. Miró, R. Rius, J. Cañizar i J. Ribas.

20-21: Av. de Serenge, Av. d'en Sòria i Av. del Burgà (Cabanes, Castelló), per: A. Serra, C. Ballbé, E. Vives i J. Cadevall.

21: Av. de les Aranyes (Orsavinyà) i Av. de les Pedreres (Gualba), per: J. Serrate, M. Ariza, J. Vilaseca, S. Vives, J. Centelles, M.ª D. Campos i J. Germain.

21: Av. del Club (St. Llorenç), per: M. Noguera, A. Clariana, M. Vives i M. Milià.

21: Cova del Manel (St. Llorenç), per: Jordi Centelles.

21: Av. del Picarol (l'Obac), per: J. Rosaura i M. Domínguez.

Maig

1: Cova de la Mina Saragossa (Queralbs) i Cova de Rialp (Rialp, Girona), per: J. Centelles, J. Serrate, S. Vives, M.ª D. Campos i J. Germain.

5: Av. de la Carbonera (St. Llorenç), per: J. Nogales, J. Serrate, M. Milià, S. Vives, J. Gorina, M. Noguera, M.ª D. Campos, M. Vives, J. Boixader, J. Rosaura i J. Germain.

5: Av. de Castellsapera (l'Obac), per: J. Cañizar i R. Salvadó.

5: Av. d'en Rafael Gomà (Montsec, Lleida), per: P. Ballbè i R. Reinal.

12: Av. dels Pouetons (Montserrat), per: J. Serrate, J. Vilaseca, S. Vives, J. Germain i M.ª D. Campos.

12: Av. de les Pinasses (l'Obac), per: M. Milià, A. Clariana, M. Vives, J. Ribas, Jordi Centelles, J. Gorina, T. Panadès i M. Domínguez.

12: Av. del Club i Av. de can Pobla (St. Llorenç), per: J. Boixader, F. Isern, J. Ponsarnau i J. Egea.

DECORACIÓ

ELLSA, S. A.

Ctra. Martorell, 58

Telèfon 298 14 88

**CARLES
ALTIMIRA**

**Treballs de Fusteria industrial i per a la Construcció.
Especialitzat en la construcció d'esquís d'encàrrec
Reparacions i lloguer d'esquís.**

Ctra. de Montcada, 59 - Telèfon 297 50 76 - TERRASSA

CAMISERIA I CONFECCIONS

ORLEY

de VÍDUA PRAT

Sant Pere, 29

TERRASSA

Telèfon 298 55 51

Deportes **Alpinos**

li ofereixen
el millor assortiment en

TOTA MENA D'ARTICLES
PER ESPORT

RUTLLA, 31 - TERRASSA - Telèf. 297 40 69

Arimón, 25

SABADELL

FOTOS

francino

Major, 9

Telèfon 297 28 33

TERRASSA